

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра логопедії та інноваційних технологій в інклюзії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Практикум з логопедії”

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Інклюзія в освіті»

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “5” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Практикум з логопедії
Викладачі	Лукачович Г.О. покликання Федорів А.Я. покликання
Контактний телефон викладача	+38-099-049-46-84 +38-096-070-88-11
Е-mail викладача	halyna.lukachovych@pnu.edu.ua anastasiiia.fedoriv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6929
Консультації	Середа, 15.30-17.00 , 104

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок з логопедичної діагностики, складання програми, підготовки, постановки, автоматизації, диференціації, введення в зв'язне мовлення звуків, зокрема набуття знань про корекцію мовлення враховуючи мовленнєве порушення, навчання здобувачів плануванню і проведенню корекційно-розвиткових занять з врахуванням специфіки мовленнєвих порушень, використання інноваційних технологій в корекційній логопедичній роботі.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Логопедичний практикум є отримання здобувачами освіти глибоких теоретичних знань та практичних умінь щодо діагностики, підготовки до постановки звуків, постановки, автоматизації, диференціації, введення у зв'язне мовлення.

Основними **завданнями** є закріплення і вивчення:

1. Характеристики системи мови.
2. Норм розвитку мовлення.
3. Класифікації порушень мовлення.
4. Особливостей діагностики.
5. Основ планування корекції порушень мовлення.
6. Класифікації і структури логопедичного заняття.
7. Особливостей підготовки до постановки звуків при різних порушеннях мовлення.
8. Методів постановки звуків.
9. Алгоритму автоматизації звуків.
10. Специфіки диференціації звуків.
11. Особливостей розвитку зв'язного мовлення.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного

характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання:

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

5. Організація навчання

Тема	План	Форма заняття	Література	Завдання	Го д	Вага оцінки	Термін виконання
1.Методологічні засади курсу	Предмет, завдання, методологічні основи курсу. Поняття системи мови (фонетична, лексико-семантична, граматична). Онтогенез мовлення. Етіологія мовленнєвих порушень. Класифікація мовленнєвих порушень.	лекція самостійна	1, 2,6, 8, 12	Опрацювати відповідні джерела. Пройти тести.	2 20	10	До семінару
2. Діагностика логопедичних порушень	Особливості анкетування батьків. Діагностика мовлення дітей різних вікових категорій. Особливості заповнення мовленнєвої карти обстеження.	Лекція, практична, самостійна	1, 2, 6, 7, 12	Опрацювати відповідні джерела. Підготуватися до опитування. Провести діагностику. Заповнити протоколи та мовленнєві карти. Обговорення кейсів.	2 2 30	40	На парі, до наступної пари
3. Корекція порушень мовлення	Етапи корекції порушень мовлення. Складання плану корекційної роботи. Структура логопедичного заняття. Технології корекційної роботи залежно від виду порушення.	Лекція, практична, самостійна	5, 6, 12, 13-20	Опрацювати відповідні джерела. Пройти тести. Підготуватися до опитування. Обговорення кейсів	2 2 30	10 40	На парі
Всього					90	100	

Самостійна робота

1. Опрацювати літературні джерела у системі дистанційного навчання.
2. Ленів Зоряна «Дрібна та артикуляційна моторика в розвитку дітей з ООП: практичний аспект»
<https://youtu.be/p7E5LQr9GZs?feature=shared>
3. Логопедичні майстер-класи:
<https://www.youtube.com/live/SPMZ5zblO64?feature=shared>
4. Наталя Базима. Логопедія: <https://youtube.com/playlist?list=PLd-EXyqNAhlvkrcxsJIV7ZvhYGzx5PhGx&feature=shared>

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
		екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
81-89	B (дуже добре)	добре	
70-80	C (добре)		
60-69	D (задовільно)	задовільно	
50-59	E (достатньо)		
26-49	FX	незадовільно	не зараховано
25 і менше	F		

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань здобувачів здійснюється за 100 бальною шкалою. Поточний контроль: Лекції (контрольне тестування) 20 Практичні заняття і самостійна робота: 80 балів Всього 100 балів.
Практичні заняття	Оцінювання за усні та письмові відповіді, тестування, здійснюється у 100-бальній шкалі. Робота на практичному занятті комплексно оцінюється викладачем, враховуючі такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота, логічність, креативність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів тощо. Практичне завдання складається з теоретичних питань, обговорення практичних кейсів, створення і підбір дидактичних матеріалів, контрольного тестування.
Самостійна робота	Передбачає опрацювання літератури, проходження онлайн-курсів, складання логопедичних карт і логопедичних

	висновків
Підсумковий контроль	Оцінка за дисципліну виставляється з суми балів за усі види робіт.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: здобувач здає на лекційних і практичних заняттях.

Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

- [Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».](#)
- Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять:

Здобувач повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити здобувача до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.

У випадку пропуску практичних занять без поважної причини, здобувач може бути не допущений до підсумкового контролю, або його/її підсумкова оцінка буде знижена;

Здобувач повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю;

Здобувач має брати активну участь на лекційних і практичних заняттях;

Здобувач повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими здобувачами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях;

Здобувач може відпрацювати будь-яке пропущене заняття чи вид контролю;

Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань, якщо це не передбачено завданням.

У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання

завдань поточного, модульного чи підсумкового контролю, здобувач отримає «0» балів.

Якщо здобувач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, здобувач має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;

Здобувач повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується [«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” \(введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019\) \(див. стор. 4.\)](https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Неформальна освіта:

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Coursera, Prometheus, Edera, Futurelearn, ВУМ, Дія, Всеосвіта, Наурок, Освіторія, ua.udemy та ін.

8. Рекомендована література

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, ІТ-технології
Література	
1. Белова О.Б. Пропедевтика мовленнєвих порушень: курс лекцій. Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Медобори 2006, 2017. – 70 с.	
2. Гаврилова Н.С. Порушення фонетичного боку мовлення у дітей: Монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. 95 с.	
3. Гінжелюк О. В. Конспекти логопедичних занять із навчання правильної вимови звуків [p], [p] дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. / О. В. Гінжелюк, О. В. Дідусенко, Л. О. Федорович; за наук. ред. Л. О. Федорович. 2-ге вид., виправ, та доповн. Запоріжжя: ТОВ "ЛПІС" ЛТД. 172 с.	
4. Дорошенко С. О. Конспекти логопедичних занять із навчання правильної вимови звуків [л], [л'] дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. / С. О. Дорошенко, І. В. Кацька, Л. О. Федорович; за наук. ред. Л. О. Федорович. 2-ге вид., виправ. та доповн. ТОВ "ЛПІС" ЛТД. — 184 с. Запоріжжя:	
5. Федорович Л. Постановка звуків у вимові дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. ЛПІС. 2021 124 с.	

6. Логопедія: Підручник для вищої школи. За ред. М. К. Шеремет. К.: «Слово», 2018. 376 с

7. Комплексна оцінка розвитку дитини з мовленнєвими порушеннями: навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед.ун-т імені Павла Тичини, Ф-т дошкільної та спец. освіти; уклад. Л. А. Черніченко. – Умань: Візаві, 2022. – 142 с.

8. Лукачович Г. О. Теоретичні засади опанування лексиною природничого змісту дошкільниками із загальним недорозвиненням мовлення. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 50. Том 1. С.119-124. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/50.1.25>

9. Мазур Н. В. Конспекти логопедичних занять із навчання правильної вимови звуків [с], [с'], [з], [з], [ж], [ц], [дж], [дз] дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. / Н. В. Мазур, В. М. Романенко, Л. О. Федорович; за наук. ред. Л. О. Федорович. 2-ге вид., виправ. та доповн. - Запоріжжя: ТОВ "ЛПІС" ЛТД. – 388 с.

10. Малярчук А. Я. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів К.: Літера ЛТД, 2008. 336 с.

11. Олефір О.І. Конспекти логопедичних занять із навчання правильної вимови звуків [ш], [ж], [ч], [дж] та звукосполучення (шч) дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. / О. І. Олефір, А. В. Патинка, Л. О. Федорович; за наук. ред. Л. О. Федорович. 2-ге вид., вип. та доповн. Запоріжжя: ТОВ "ЛПІС" ЛТД. – 272 с.

12. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навчально-методичний посібник / Е. Данілавічюте, Л. Трофименко, В. Ільяна, Ю. Рібцун, З. Мартинюк, Г. Грибань. – Інститут спеціальної педагогіки і психології НАПН України, 2022. – 847 с.

Додаткова

13. Гаврилова Н.С. Прийоми постановки звуків мовлення. *Rodzina centrum swiata*. / Pod redakcja naukowa Urzuli Grucy-Miasik. Rzeszow: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014. Str. 331-339.;

14. Гаврилова Н.С. Постановка голосних звуків мовлення –о-, -у- у дітей. Науково-методичний журнал «Логопедія». – 2013 р. - №4. – С. 14-26.

15. Гаврилова Н. Методика формування та стимуляції вимови фонем. Актуальні питання корекційної освіти. Вип. 13. 2019. С 18-36.

16. Гаврилова Н. С. Методика постановки звука -и- Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. 2013. Вип. 23(2). С. 172-178. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkr_sp_2013_23\(2\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkr_sp_2013_23(2)_25)

17. Гаврилова Н. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРАВИЛЬНОЇ АРТИКУЛЯЦІЇ ФОНЕМИ [Р] Актуальні питання корекційної освіти. Вип. 16. Том 1. 2020

18. Гаврилова Н.С. Методика корекції порушень артикуляційної моторики кінестетичного типу Актуальні питання корекційної освіти Випуск №10. 2018.

19. Мілевська О.П. Сутність поняття „логопедичної гімнастики”: сучасний

погляд. Актуальні питання корекційної освіти. Вип. 10. 2018.

20. Рібцун Ю. В. Методичні рекомендації щодо формування фонетико-фонематичної складової експресивного мовлення молодших дошкільників із ЗНМ / Ю. В. Рібцун // Український логопедичний вісник : зб. наук. пр. – Вип. 1. – 2010. – С. 72–81

Викладач

Галина ЛУКАЧОВИЧ

Асистент

Анастасія ФЕДОРІВ